

Hushållens ekonomi (HEK)

2011

HE0103

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	6
B.0	Inledning.....	6
B.1	Innehåll.....	7
1.1	Statistiska målstorheter.....	7
1.1.1	Objekt och population.....	7
1.1.2	Variabler.....	8
1.1.3	Statistiska mått.....	14
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	15
1.1.5	Referenstider.....	16
1.2	Fullständighet.....	16
B.2	Tillförlitlighet.....	16
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	16
2.2	Osäkerhetskällor.....	17
2.2.1	Urval.....	17
2.2.2	Ramtäckning.....	18
2.2.3	Mätning.....	19
2.2.4	Svarsbortfall.....	19
2.2.5	Bearbetning.....	20
2.2.6	Modellantaganden.....	21
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	22

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	22
3.1	Frekvens	22
3.2	Framställningstid	22
3.3	Punktlighet	22
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	22
4.1	Jämförbarhet över tiden	22
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	23
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	23
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	24
5.1	Spridningsformer	24
5.2	Presentation	25
5.3	Dokumentation	25
5.4	Tillgång till primärmaterial	25
5.5	Upplysningstjänster	25

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Hushållens ekonomi

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Inkomster och inkomstfördelning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Johan Lindberg
Telefon: 019-17 60 64
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Johan Lindberg
Telefon: 019-17 60 64
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), vilket innebär att uppgiftslämnaren medverkar frivilligt.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Vid utlämnande av mikrodata görs först en sekretessprövning. Data lämnas ut via MONA (Microdata ONline Access).

A.8 Gallringsföreskrifter

Omfattas av ett bevarandebeslut, dnr RA 231-2000/1254. Detta betyder att i enlighet med Riksarkivets föreskrift RA-MS 2007:64 gallras inga personuppgifter, utan registret bevaras med identiteter.

A.9 EU-reglering

Inga tvingande EU-direktiv finns för denna statistik.

A.10 Syfte och historik

Syftet är dels att kartlägga den disponibla inkomstens fördelning bland olika hushåll, att belysa inkomststrukturen och dels att beskriva boendet och boendeutgifterna för hushåll i olika upplåtelseformer.

Statistiken innefattar variabler som disponibel inkomst, faktorinkomst, inkomst av kapital, skatt, skattepliktiga och skattefria transfereringar, boendeform, boendeutgift och utrymmesstandard. Statistiken redovisas bland annat efter bakgrunds- och klassificeringsvariablerna hushållstyp (kosthushåll och familjenhet), ålder, kön, sysselsättningsgrad, socioekonomisk indelning, födelseland, boendeform och upplåtelseform. För mer detaljerad information om variabler och viktiga redovisningsgrupper, se *1.1.2 Variabler* och *1.1.4 Redovisningsgrupper*.

Statistiken har publicerat varje år sedan inkomstår 2003. SCB genomförde åren 1969-2002 årliga bostads- och hyresundersökningar (BHU), som till viss del liknar boendedelen i HEK. Begrepp, redovisningsmått och definitioner kan skilja sig åt mellan BHU och HEK, vilket man bör vara uppmärksam på vid jämförelser mellan de båda undersökningarna t.ex. vid längre tidsserier. Inkomstfördelningsundersökningen har genomförts varje år sedan 1975. Datamaterialet är användbart för åren 1975, 1978 samt för varje år från 1980 till

2011. Ett brott i statistiken uppkom på grund av skattereformen 1990/1991. För vissa år kan även förmögenhetsfördelningen bland hushållen beskrivas.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken från HEK efterfrågas av många olika användare inom skilda delar av samhället.

- Statistiken används i stor utsträckning som ett viktigt underlag vid politiska ställningstaganden och beslut.
- Allmänheten använder statistiken för att få en översiktlig beskrivning av inkomstfördelningen samt boendet och boendeutgifterna för både hushåll och personer efter olika bakgrundsvariabler som bland annat ålder, kön, sysselsättning.
- Andra statistikgrenar vid SCB använder statistiken som underlag, exempelvis Nationalräkenskaperna och mikrosimuleringsmodellen FASIT. I FASIT-modellen är det möjligt att simulera budget- och fördelnings-effekter av ändringar i skatte- och bidragssystem.

Användarna representeras bland annat av användarrådet för Valfärdsstatistik. Deltagande organisationer i användarrådet för Valfärdsstatistik är Finansdepartementet, Socialdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet, Socialstyrelsen, LO, Institutet för social forskning vid Stockholms universitet, Institutet för näringslivsforskning, Boverket, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet och Institutet för bostads- och urbanforskning vid Uppsala universitet.

Andra användare är forskare och företag. Internationella användare är bland annat Luxemburg income study (LIS).

A.12 Uppläggning och genomförande

Populationen består av samtliga hushåll och personer som var folkbokförda i Sverige 2011-12-31, d.v.s. undersökningsåret (inkomståret). Registret över totalbefolkningen (RTB) används som urvalsram. Urvalet utgörs av personer som är 18 år eller äldre. Urvalet är ett s.k. nätverksurval, vilket betyder att både urvalspersonen och de personer som tillhör hans/hennes hushåll ingår i undersökningen. Från och med inkomståret 2000 samordnas urvalet med SCB:s Longitudinella Individdatabas (LINDA). Urvalsstorleken år 2011 var drygt 17 000 hushåll. Genom samordningen med LINDA ges möjlighet att följa urvalspersonerna och deras hushåll över flera år.

Datainsamlingen sker genom en telefonintervju och genom insamling av uppgifter från SCB:s befintliga statistikregister. Eftersom det är ett urval av befolkningen som ingår i undersökningen kan viss osäkerhet uppstå vid redovisning av variabler som är extremt snedfördelade, t.ex. kapitalvinst. Det påverkar också osäkerheten för variabler där kapitalvinst ingår. För personer som under inkomståret redovisat stora kapitalvinster vid försäljning av t.ex. värdepapper och fastigheter görs därför ett tilläggsurval. Syftet med tilläggsur-

valet är att öka säkerheten i skattningarna på inkomstparametrarna. För personer i detta tilläggsurval görs ingen intervju.

Vid intervjun, som genomförs under januari-maj året efter inkomståret, ställs frågor om hushållets sammansättning och om boendeförhållanden och boendeutgifter. För personerna i hushållet ställs också frågor om sysselsättning, arbetstid, yrke, barnomsorg samt ekonomiskt stöd mellan hushåll.

Statistiken över inkomster, ersättningar, bidrag och skatter bygger på delar av Inkomst- och taxeringsregistret (IoT). Dessa registeruppgifter kommer från Skatteverket (taxeringsuppgifter och kontrolluppgifter), Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden, Statens pensionsverk, Pliktverket och Socialstyrelsen. För beräkning av inkomst från näringsverksamhet och olika intäkt- och kostnadsposter för näringsidkare har uppgifter från standardiserade räkenskapsutdrag (SRU) använts. De från hushållen insamlade uppgifterna kompletteras också med uppgifter från fastighetstaxeringsregistret.

Partiellt bortfall i insamlade uppgifter förekommer i viss utsträckning. Vid partiellt bortfall i boendeutgiftsvariabler sker ett imputeringsförfarande med hjälp av registeruppgift, regressionsmodeller eller medelvärdesimputering.

Publicering av statistik av uppgifter insamlade via HEK-intervjun sker i två omgångar:

- Statistiken över boende och boendeutgifter publicerades 10 december 2012, och baseras på preliminära inkomstuppgifter från Inkomst- och taxeringsregistret. Endast de svarande i HEK-intervjun ingår i boendeutgiftsstatistiken.
- 18 februari 2013 publicerades statistik över inkomstfördelningen. Denna är baserad på den slutliga versionen av Inkomst- och taxeringsregistret. Inkomstuppgifter kan därmed skilja sig något mellan de båda publiceringarna.

A.13 Internationell rapportering

Ingen regelbunden internationell rapportering sker. Mikrodata från undersökningen levereras till Luxemburg income study (LIS) för vissa årgångar.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Utifrån förslagen från *Utredningen om finansiering av en löpande registerbaserad hushålls-, boende- och bostadsstatistik* togs ett GD-beslut (Dnr 2010/1465 Ad1) om att undersökningen Hushållens ekonomi (HEK) ska ersättas av en totalräknad inkomst- och boendestatistik som kompletteras med en separat årlig undersökning av boendeutgifterna.

HEK-insamlingen avseende inkomståret 2012 pågår och enligt nuvarande plan kommer det att göras en HEK-insamling via intervju även för inkomståret 2013.

Därefter kommer det inte att göras någon mer HEK-insamling via intervju. De uppgifter som finns på register kommer istället att hämtas därifrån för att publicera inkomstfördelningsundersökningen. Uppgifter som inte finns på register, såsom växelvis boende, ekonomiskt bidrag mellan hushåll, sysselsättning och utgifter för barnomsorg, kommer inte att samlas in av SCB.

Då det gäller boendeutgiftsstatistiken pågår det projekt där man tittar på olika möjligheter att på olika sätt samla in de uppgifter som behövs för att kunna framställa statistik som är jämförbar med det som publiceras i dag.

Folkbokföring på lägenhet kommer att ge möjligheter att redovisa årlig, löpande boendestatistik. Det är ännu inte fastställt när den statistiken kan börja produceras och publiceras.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB beskriver kvaliteten i undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

Innehåll

I detta avsnitt beskrivs statistikens innehåll för att visa hur väl statistiken tillgodoser externa krav och önskemål.

Tillförlitlighet

Informationen under detta avsnitt ska tala om i vilken mån man kan lita på statistiken. För att strukturera informationen behandlas olika osäkerhetskällor som har en påverkan på statistikens kvalitet. Här behandlas också vad myndigheten gör för att minimera dessa osäkerheter.

Aktualitet och punktlighet

Avsnittet ger information om tidsavståndet mellan publicering av statistiken och statistikens referenstid samt om publiceringsfrekvens och hur väl publiceringsplanen har följts.

Jämförbarhet och sam användbarhet

Avsnittet behandlar olika aspekter som påverkar statistikens jämförbarhet över tid och mellan grupper samt möjligheter att använda statistiken tillsammans med annan statistik.

Tillgänglighet och förståelighet

I avsnittet anges i vilka media och kanaler statistiken görs tillgänglig. Information ges också om hur man kan få tillgång till statistikens dokumentation. Även olika referenser anges här till studier, handböcker m.m. som är relevanta för tolkningen av resultat och tillförlitligheten i statistiken.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se

rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik* (MIS2001:1) i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

http://www.scb.se/Grupp/Hitta_statistik/Forsta_Statistik/Metod/_Dokument/MI_S2001_1.pdf.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Syftet är att beskriva inkomstfördelningen för olika hushåll och personer efter olika bakgrundsvariabler samt boende och boendeutgifter för hushåll i olika upplåtelseformer. De viktigaste målstorheterna för HEK kan delas upp i två grupper; målstorheter för hushållsstatistik och för individstatistik.

- Summerade inkomstslag över tid (makrosummer).

De viktigaste målstorheterna för hushållsstatistiken:

- Den disponibla inkomsten, avseende hushållstyp under inkomståret 2011, redovisas med genomsnitt, summa, median och Gini-koefficient.
- Andel av faktorinkomst avseende hushållstyp under inkomståret 2011.
- Antal hushåll under inkomståret 2011.
- Boendeform och boendeutgifter för hushåll i olika upplåtelseformer samt regioner redovisas med genomsnitt, summa, median och andel.
- Genomsnittlig skatt efter hushållstyp under inkomståret 2011.

De viktigaste målstorheterna för individstatistiken:

- Den disponibla inkomsten avseende helårsbefolkningen under inkomståret 2011 redovisas med genomsnitt, summa, median samt Gini-koefficient.
- Arbetsinkomst avseende helårsbefolkningen under inkomståret 2011 redovisas med genomsnitt, andel, median och Gini-koefficient.
- Andel av faktorinkomst avseende socioekonomisk indelning och helårsbefolkning under inkomståret 2011.
- Antal personer efter hushållstyp.

För mer detaljerad information om inkomstslag, skatter, Gini-koefficient m.m. samt viktiga redovisningsgrupper, se *1.1.2 Variabler*, *1.1.3 Statistiska mått* respektive *1.1.4 Redovisningsgrupper*.

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen för undersökningen utgörs av de hushåll som fanns i Sverige den 31 december 2011. Hushållen består av personer som enligt gällande lagar och förordningar skulle ha varit folkbokförda i Sverige 31 december 2011. I redovisningen av inkomststatistiken används helårshushåll och hushåll som har en disponibel inkomst skild från noll. Helårshushåll utgörs av de personer som

var folkbokförda vid såväl årets början som dess slut.

Urvalspopulationen består av personer 18 år eller äldre, som var folkbokförda i Sverige 31 december 2011. Personer yngre än 18 år som bor i egna hushåll saknas helt i undersökningen, se 2.2.1 *Urval*.

Undersökningen använder två definitioner av hushåll; kosthushåll och familjeenhet. Kosthushåll är huvudbegrepp. Ett kosthushåll utgörs av alla personer som bodde i samma bostad och som hade gemensam "hushållning" den 31 december 2011. Inneboende ingår inte i kosthushållet. I redovisningen av inkomstfördelningen och boendestatistiken används kosthushåll. En familjeenhet omfattar en eller två vuxna som är gifta/sammanboende samt eventuella barn under 18 år. Ett hemmavarande barn som är 18 år eller äldre bildar en egen familjeenhet. Ett kosthushåll kan bestå av flera familjeenheter. Familjeenhet används främst av mikrosimuleringsmodellen FASIT, där delar av HEK utgör basmaterial.

Personer som är tillfälligt borta, men som förväntas återkomma, ingår i hushållet. Barn som bor lika mycket hos båda föräldrarna räknas med i det hushållet som ingår i undersökning (tidigare där de var folkbokförda). Institutionshushåll ingår inte i redovisningen, då deras inkomst- och utgiftsförhållanden är inte jämförbara med övriga hushåll. Personer som är 65 år eller äldre och bor i särskilt boende ingår dock.

Vid beskrivning av hushållens utgifter för boendet görs en avgränsning till boende med äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt i första hand. Vid redovisning av boendeutgifter ingår inte hushåll i andelslägenhet, egen hyresfastighet, småhus på ägd jordbruksmark, med andrahandskontrakt, inneboende, särskilt boende, studentbostad, hushåll som hyr möblerat samt de som inte har bott i bostaden hela året.

1.1.2 *Variabler*

Nedan redovisas ett urval av de variabler som används i inkomstfördelningsstatistiken samt statistiken över boende och boendeutgifter. Ytterligare variabler finns redovisade i annan dokumentation av HEK.

De viktigaste bakgrunds- och klassificeringsvariablerna är hushållstyp (kosthushåll och familjeenhet), ålder, kön, sysselsättningsgrad, socioekonomisk indelning och födelseland.

Ett stort antal inkomstvariabler härleds från SCB:s befintliga statistikregister. Förutom de skapade inkomstvariablerna finns variabler inom olika transfereeringsområden. Boendevariablerna grundas till största delen på uppgifter från intervjun.

Kön, ålder och födelseland hämtas från SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) med aktualitet 31/12 2011. Övriga variabler härleds med hjälp av uppgifter från intervjun och övriga befintliga statistikregister på SCB.

Inkomstvariabler:

Löneinkomst	Löneinkomst är summan av löneutbetalningar under året. I begreppet lön ingår skattepliktiga förmåner och traktamenten som redovisas under lön i taxeringen. Den resekostnadsersättning som överstiger det sedan år 1990 begränsade avdraget ingår också. Från och med inkomståret 1992 ingår sjuklön (den del av ersättningen för sjukdom som arbetsgivaren har ansvar för) i lönebegreppet.
Näringsinkomst	Näringsinkomst (företagarinkomst) beräknas som inkomst/underskott av näringsverksamhet.
Arbetsinkomst	Arbetsinkomst är summan av löneinkomst, näringsinkomst, sjukpenning, föräldrapenning och dagpenning vid utbildning och tjänstgöring (repetitionsutbildning) inom totalförsvaret.
Kapital	Ränta, utdelning, kapitalvinst och kapitalförlust. Beräkningen görs brutto, dvs. inga avdrag får inverka. I samband med skattereformen 1990/1991 blev alla kapitalinkomster skattepliktiga och ingår därför i redovisningen. Företagare kan fr.o.m. inkomståret 1994 välja att genom så kallad positiv räntefördelning flytta kapitalinkomst på eget kapital i näringsverksamhet från näringsinkomst till kapitalinkomst.
Kapitalvinst	Kapitalvinst utgörs av den eventuella vinst som uppkommer vid försäljning (realisering) av tillgångar, t.ex. aktier, fonder eller fastigheter. Från och med 1992 är kapitalvinsterna bruttobräknade. Tidigare års kapitalvinster omfattar enbart de beskattningsbara inkomsterna.
Kapitalförlust	Kapitalförlust utgörs av den eventuella förlust som uppkommer vid försäljning (realisering) av tillgångar, t.ex. aktier, fonder eller fastigheter. Från och med 1992 är kapitalförlusterna bruttobräknade.
Faktorinkomst	Faktorinkomst är summan av löneinkomst, företagarinkomst, inkomst från fåmansföretag, ränta och utdelning samt kapitalvinst och kapitalförlust.
Pension	Pension är skattepliktiga pensioner och består av allmän pension, avtalspension, arbetsskadelivränta, livränta och privata pensionsförsäkringar. Allmänna pensionssystemet för ålderspension består av

	tre delar; inkomstpension, premiepension och garantipension. Inkomstpension och premiepension är beroende av livsinkomsten och påverkas av tidpunkten för pension. Den tidigaste pensionsåldern är 61 år. Garantipensionen garanterar en viss lägsta nivå av pensionen för de personer som haft en låg eller ingen pensionsgrundande inkomst.
Sjuk- eller aktivitetsersättning	Ersätter från och med 2003 förmånerna förtidspension och sjukbidrag. Om arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel har personer i åldrarna 19-29 år rätt till aktivitetsersättning och personer 30-64 år rätt till sjukersättning.
Ersättning i samband med sjukdom	Sjukpenning, havandeskapspenning, rehabiliteringsersättning m.m.
Familjestöd	Bostadsbidrag, socialbidrag, underhållsbidrag, barnbidrag, föräldrapenning, vårdnadsbidrag m.m.
Studiestöd	Studiemedel (lån och bidrag), studiebidrag, vuxenstudiestöd, utbildningsbidrag för doktorander m.m.
Arbetsmarknadsstöd	Dagpenning vid arbetslöshet, kontant arbetsmarknadsstöd, ALU-ersättning, övriga utbildningsbidrag m.m.
Ersättning i samband med militärtjänst	Dagersättning och uttryckningsbidrag i samband med värnpliktig grundutbildning m.m.
Övriga positiva transfereringar	Vårdbidrag, närståendepenning, dagpenning vid repetitionsutbildning och civilförsvarsutbildning m.m.
Summa skattepliktiga inkomster	Summa skattepliktiga inkomster är summan av inkomst av arbete, kapital, pension, sjuk- eller aktivitetsersättning samt sjuk- och föräldrapenning, arbetsmarknadsstöd och övriga socialförsäkringar.
Generella bidrag	Generella bidrag är skattefria bidrag, bl.a. barnbidrag, underhållsbidrag, studiebidrag och studielån.
Bostadsstöd	Bostadsstöd (skattefria bidrag) utgörs av bostadsbidrag till barnfamiljer och makar/övriga utan barn, bostadstillägg till pensionärer och bostadsbidrag till värnpliktiga. Rängebidrag till ägare av egna hem ingår inte.

Kommunal inkomstskatt	<p>Kommunal inkomstskatt består av både landstingskatt och kommunal inkomstskatt. Den kommunala inkomstskatten beräknas utifrån den beskattningsbara förvärvsinkomsten.</p> <p>Skattesatsen är olika beroende på i vilken kommun personen bor.</p>
Statlig inkomstskatt	<p>Inkomståret 2011 finns två skiktgränser för statlig inkomstskatt. Den nedre skiktgränsen är 383 000 kronor. På inkomster över denna gräns tas statlig inkomstskatt ut med 20 procent. Den övre skiktgränsen är 548 300 kronor. På inkomster över denna gräns tas statlig inkomstskatt ut med ytterligare 5 procent (den så kallade värnskatten), det vill säga 25 procent.</p>
Statlig inkomstskatt på kapitalinkomster	<p>Ett överskott av kapitalinkomster över 100 kronor beskattas med 30 procent. I undantagsfall kan begränsningsregeln påverka skatteuträkningen.</p>
Fastighetsavgift	<p>Fastighetsavgift betalas av den som äger fastighet eller är jämställd med ägare till fastighet. Avgiften betalas för fastigheter som vid fastighetstaxeringen betecknas bl.a. som småhusenhet och hyreshusenhet. Statlig fastighetsavgift utgår även för privatbostad som är belägen i utlandet.</p>
Skattereduktioner	<p>Det finns sex olika typer av skattereduktioner: fastighetsavgift, sjöinkomst, allmän pensionsavgift, underskott av kapital, arbetsinkomster och husarbete.</p> <p>Summan av skattereduktionerna får inte överstiga summan av kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt och fastighetsavgift.</p>
Slutlig skatt	<p>I den slutliga skatten ingår statlig och kommunal inkomstskatt på förvärvsinkomster, statlig inkomstskatt på kapitalinkomster, fastighetsavgift, allmän pensionsavgift, egenavgifter, kyrkoavgift samt begravningsavgift, skatter för näringsverksamma och avdrag för skattereduktioner.</p>
Övriga negativa transfereringar	<p>Övriga negativa transfereringar är summan av betalt undershållsbidrag, återbetalda studielån och avdrag för pensionsförsäkring.</p>
Disponibel inkomst	<p>Disponibel inkomst är summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och</p>

övriga negativa transfereringar. Denna definition av disponibel inkomst redovisades första gången vid publiceringen av 2004 års uppgifter. Detta begrepp kan redovisas från inkomståret 1991 och framåt. För längre tidsserier används en annan definition.

I disponibel inkomst ingår samtliga hushållets inkomster, även barnens.

Boendevariabler:

Avgift

Med avgifter avses utgifter under året för vatten och avlopp, sophämtning, renhållning, sotning, vägunderhåll, avgift till samfällighet samt villaförsäkring.

Boendeutgift

Äganderätt: Boendeutgift avser summan av ränteutgift, amortering, driftsutgift samt utgift för underhåll och reparation och är korrigerad med hänsyn till skatteeffekt.

Bostadsrätt: Boendeutgift avser summan av avgift till bostadsrättsförening, ränteutgift och amortering samt hushållets utgifter för underhåll och reparation och är korrigerad med hänsyn till skatteeffekt.

Hyresrätt: Boendeutgift utgörs av summan av hyran och hushållets utgifter för underhåll och reparation.

Bostadsyta

Som bostadsyta räknas ytan i kvadratmeter av alla för bostadsändamål avsedda rum (inkl. garderober) samt kök, badrum och hallar ovan mark. Yta av källare, oinredd vind och garage medräknas inte.

Bränsleutgift

Med bränsleutgift avses utgift för uppvärmning av bostaden. I bränsleutgift ingår inte hushållsel.

Justerad disponibel inkomst

Disponibel inkomst är summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar. I boendestatistiken justeras begreppet genom att även skatteeffekten av bostadsinnehav dras bort. Begreppet avviker därmed från det som används i redovisningen av Inkomstfördelningen, och benämns därför Justerad disponibel inkomst.

I justerad disponibel inkomst ingår samtliga hushållets inkomster, även barnens.

Driftsutgift	Med driftsutgift avses summan av bränsleutgift och avgifter.
Konsumtionsutrymme	Med konsumtionsutrymme avses differensen mellan disponibel inkomst och boendeutgift. Med andra ord betecknar konsumtionsutrymmet det som är kvar av den disponibla inkomsten efter att boendet har betalats.
Kök	Med kök avses ett utrymme som är minst 6 kvadratmeter stort och försett med fönster och inrett huvudsakligen för matlagning.
Lägenhetstyp	<p>Med lägenhetstyp avses hur många rum och kök bostaden innehåller.</p> <p><i>Äganderätt</i> delas in efter -3 rum och kök (-3 rok), 4 rum och kök (4 rok), 5 rum och kök (5 rok) samt 6 eller fler rum och kök (6+ rok).</p> <p><i>Bostads- och hyresrätter</i> delas in efter 1 rum och kök (1 rok), 2 rum och kök (2 rok), 3 rum och kök (3 rok), 4 rum och kök (4 rok), 5 eller fler rum och kök (5+ rok) samt Övriga lägenheter.</p> <p>Till övriga lägenheter räknas dem som består av rum men inget kök och dem som har kök men saknar rum. Lägenheter som saknar kök men har kokvrå tillhör lägenhetstypen Övriga.</p>
Rum	Med rum avses ett bostadsutrymme ovan mark som är minst 6 kvadratmeter stort och försett med fönster. Som rum räknas inte kök, badrum, gillestuga i källaren, klädkammare och dyligt.
Skatteeffekt	<p>Med skatteeffekt avses en minskning eller ökning av skatt på grund av innehav av ett småhus eller en bostadsrättslägenhet. Effekten beräknas genom att fastighetsavgiften dras av från 30 procent (21 procent på belopp över 100 000 kr) av ränta och tomträttsavgäld. Om skatteeffekten blir positiv eller negativ beror på vilken av delarna som är störst, fastighetsavgiften eller den procentuella delen av ränta och tomträttsavgäld.</p> <p>I undersökningen påverkar skatteeffekten boendeutgiften. En positiv skatteeffekt har en negativ påverkan, det vill säga gör boendeutgiften mindre.</p>

Skuldbelopp	Med skuldbelopp avses återstående skuld 31/12 2011 på lån tagna med fastigheten som säkerhet.
Trångboddhet Norm 3	Ett hushåll med makar räknas som trångbott om antalet boende överstiger en per rum, kök oräknat. Hushåll utan makar räknas som trångbott om antalet boende överstiger en per rum, kök och ett rum oräknat.
Underhåll och reparation	Med underhåll och reparation avses arbete som bevarar byggnaden/lägenheten i dess ursprungliga skick t.ex. ommålning, omtapetsering, reparation av värmepanna, utbyte av spis och kylskåp. Underhåll av trädgård, uthus och liknande medräknas inte.
Upplåtelseform	Med upplåtelseform avses boendeformen. Tre upplåtelseformer är aktuella. <i>Äganderätt:</i> Med äganderätt avses ägda småhus. Det kan röra sig om friliggande enfamiljshus, parhus, radhus eller kedjehus. <i>Bostadsrätt:</i> En bostadsrätt är en lägenhet som ligger i ett hus som ägs av en förening (bostadsrättsförening) i vilken man själv är medlem. Bostadsrätt kännetecknas av att hushållet betalar en grundavgift/insats för lägenheten. <i>Hysesrätt:</i> En hyresrätt är en lägenhet där hushållet inte behöver betala någon grundavgift utan enbart hyra. Även kooperativ hyresrätt med depositionsavgift räknas här som hyresrätt.

1.1.3 Statistiska mått

Följande skattningar avseende personer och hushåll redovisas: summa (inkl. antal), kvoter (inkl. medelvärde, andel), lägesmått (inkl. median, deciler och percentiler) och Gini-koefficient.

Gini-koefficienten används för att redovisa ojämnheten i inkomstfördelningen. Koefficienten kan anta ett värde mellan 0 och 1. Ett högt värde visar på större ojämnhet än ett lågt värde.

För antalskattningar, medelvärden, median och Gini-koefficient beräknas urvalsosäkerheten med hjälp av 95-procentiga konfidensintervall.

1.1.4 Redovisningsgrupper

De bakgrunds- och klassificeringsvariabler som hämtas från intervjun och SCB:s befintliga statistikregister används för att bilda redovisningsgrupper. Den huvudsakliga redovisningen av inkomstfördelningen görs för personer eller hushåll (kosthushåll och familjeenhet). Statistiken redovisar inkomster och utgifter för hela inkomståret, och därför används den så kallade helårspopulationen, det vill säga de personer som enligt gällande lagar och förordningar skulle ha varit folkbokförda i Sverige under hela 2011.

Kosthushåll kan redovisas fr.o.m. 1991 års undersökning. För redovisning över en längre tidsperiod, från 1975 och framåt, används familjeenhet.

För att göra jämförelser av till exempel disponibel inkomst mellan olika typer av hushåll används ett viktsystem där konsumtionen är relaterad till hushållets sammansättning. Den disponibla inkomsten divideras med den konsumtionsvikt som gäller för hushållet. Den skala som används i redovisningen av 2011 års inkomster är en revidering av den konsumtionsenhetsskala ”Svensk konsumtionsenhetsskala” som föreslogs i utredningen om Förbättrad statistik om hushållens inkomster, SOU 2002:73. Den reviderade skalan har använts för samtliga år i publicerade tidsserier.

Första vuxen (ensamboende eller sammanboende)	1,00
Andra vuxen (sammanboende)	0,51
Ytterligare vuxen	0,60
Barn 1, 0-19 år	0,52
Barn 2, 3 ....., 0-19 år	0,42

I den officiella publiceringen av inkomstfördelningen görs ingen redovisning på regional nivå. I den registerbaserade inkomststatistiken (se ”Inkomster och skatter”, www.scb.se/he0110) redovisas däremot individstatistik efter kommuner.

Den skala som används i redovisningen av 2011 års boendeutgiftsstatistik är inte densamma som används i den officiella inkomststatistiken. Skalan motsvarar Socialstyrelsens normer för socialbidrag 1985, och bygger på den inkomst som ett hushåll behöver för nödvändiga utgifter utöver boendekostnaden. Skalan har använts för samtliga år i publicerade tidsserier.

Ensamstående	1.16	1.16 x Prisbasbeloppet
Samboende	1.92	1.92 x Prisbasbeloppet
Barn 0-3 år	0.56	0.56 x Prisbasbeloppet
Barn 4-10 år	0.66	0.66 x Prisbasbeloppet
Ungdom 11-17 år	0.76	0.76 x Prisbasbeloppet
Övriga 18- år	0.96	0.96 x Prisbasbeloppet

Prisbasbeloppet för 2011 är 42 800 kr.

I den officiella redovisningen av befolkningens boende redovisas boendeutgifter för regionerna Stor-Stockholm, Stor-Göteborg, övriga kommuner med fler än 75 000 invånare samt övriga kommuner med mindre än 75 000 invånare.

Vid redovisning av boendeutgifter används upplåtelseform för att skapa redovisningsgrupperna äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt.

1.1.5 Referenstider

Referensperioden för inkomstfördelningen samt för boende och boendeutgifter är inkomståret 2011. Hushållets sammansättning och boendeform avser förhållandet den 31 december 2011

1.2. Fullständighet

Statistiken över bland annat inkomster, ersättningar, bidrag och skatter bygger på delar av Inkomst- och taxeringsregistret (IoT). Dessa registeruppgifter kommer från Skatteverket (taxeringsuppgifter och kontrolluppgifter), Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden, Statens pensionsverk, Pliktverket och Socialstyrelsen. Inkomster och förmögenheter som inte ingår i dessa register lämnas helt utanför.

Uppgifter om överföringar mellan hushåll, t.ex. ekonomiskt stöd som vissa föräldrar ger sina vuxna barn, finns inte i register. Det innebär bland annat att ungdomarnas verkliga ekonomiska standard kan underskattas i statistiken.

Boendestatistikens målvariabler bygger främst på frågor ur telefonintervjun men även variabler från fastighetstaxeringsregistret. Boendeutgifter redovisas endast för boende i de tre upplåtelseformerna äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt. Det innebär att de som har boendeutgifter i någon annan upplåtelseform än de som ingår i undersökningen inte finns med i redovisningen.

Användare har visat intresse för redovisning av resultaten på kommunnivå. Resultaten bygger dock på ett för litet urval för att detta ska kunna tillgodoses.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Ett statistikvärdes tillförlitlighet beror på det totala felet mellan skattningen och målstorheten. Det totala felet kan bestå av urvalsfel, täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel. I denna undersökning förekommer alla dessa fel i varierande utsträckning.

Det är inte möjligt att på ett tillfredsställande sätt skatta det totala felets storlek. I anslutning till punktskattningarna redovisas dock osäkerhetsintervall, som under vissa förutsättningar kan tolkas som 95-procentiga konfidensintervall (se avsnitt 2.2.1 *Urval*).

Under avsnitt 2.2 *Osäkerhetskällor* görs en genomgång av HEK:ens felkällor och deras konsekvenser. De felkällor som kan ha störst påverkan på resultaten är urvalsfel, bortfallsfel och mätfel. Ett mått på urvalsfelet, konfidensintervall, beräknas och för stora redovisningsgrupper är intervallen små. För personer med extremt låga eller höga inkomster är osäkerheten i beräkningarna större. Efter-

som de flesta variabler bygger på uppgifter från SCB:s befintliga statistikregister finns inget bortfall för dessa. Bortfallet påverkar dock en del av de klassningsvariabler som skapas med hjälp av uppgifter från intervjun. Det gäller främst variablerna hushållstyp och socioekonomisk indelning. Mätfelet är störst i uppgifter som hämtas från telefonintervjun. Det gäller främst de frågor som avser arbetstid och olika utgifter för hela året. Det är svårt att uppskatta storleken av mätfelet. Täckningsfel har troligen liten påverkan på undersökningens resultat. Felens storlek varierar dock för olika variabler.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

För att skatta målstorheterna används ett estimationsförfarande som kallas kalibreringsmetod. I syfte att reducera urvalsfel och bortfallsfel utnyttjas registerinformation som uppfyller tre kriterier. Registerinformationen ska

- 1) samvariera med de viktigaste målvariablerna (ex. inkomster och bidrag)
- 2) avgränsa de viktigaste redovisningsgrupperna och
- 3) samvariera med svarsbenägenheten, se avsnitt 2.2.6 *Modellantaganden*.

Osäkerhetsintervall beräknas enligt formeln

punktskattning $\pm 1,96$ * (skattning av estimatorns medelfel)

där såväl punkt- som medelfelsskattning beräknas med hjälp av ett av SCB egenutvecklat program, EXTRACT. Under förutsättning att stickprovsstorleken är stor samt

- (i) att den estimator som används är approximativt väntevärdesriktig, dvs. icke-skev
- (ii) att estimatorns varians endast beror av samplingvariansen och bortfallsvariansen

och

- (iii) att de registervariabler som används i kalibreringen uppfyller de tre kriterierna (1-3) ovan

gäller att sannolikheten är ca 95 procent att det använda urvals- och skattningsförfarandet erhåller ett intervall som täcker in den sökta storheten.

I praktiken är naturligtvis inte samtliga ovanstående förutsättningar perfekt uppfyllda. Även om hjälpvariablerna är klokt valda kommer estimatorn att vara behäftad med viss skevhet, delvis till följd av kvarstående bortfalls- och täckningsfel men också till följd av andra fel av systematisk karaktär. Vidare är det troligt att estimatorns varians underskattas. Utöver samplingvariansen och bortfallsvariansen tillkommer även ett variansbidrag från andra osäkerhetskällor av slumpmässig natur, men vanligtvis kan endast en del av detta variansbidrag "fångas upp" av den varians estimator som används. Tyvärr är det inte möjligt att avgöra i vilken utsträckning avvikelser från förutsättningarna ovan föreligger och vilka effekter dessa avvikelser får för tolkningen av de osäkerhetsintervall som presenteras i termer av faktisk konfidensgrad. En rekommendation är dock

att vara försiktig med att tolka de presenterade intervallen som regelrätta konfidensintervall.

2.2.2 Ramtäckning

Undersökningens rampopulation består av personer som är 18 år eller äldre och som var folkbokförda i Sverige 30/9 2011. Rampopulationen hämtas från Registret över totalbefolkningen (RTB).

De brister som finns när det gäller rampopulationens täckning av målpopulationen är små.

Övertäckning:

Övertäckningen kan delas upp i två grupper. Dessa grupper utgör sammanlagt drygt 1 procent i undersökningens rampopulation:

- Emigranter förorsakar övertäckning om utflyttning inte anmäls. Genomförda studier tyder på att folkbokföringen innehåller ett betydande antal personer som inte längre bor i landet. Detta är förmodligen den allvarligaste kvalitetsbristen i folkbokföringen. Många som flyttar ut ur landet har inget eget intresse av att anmäla utflyttningen och en del gör det heller inte. Vid den kontroll som gjordes i samband med folk- och bostadsräkningen 1985 utgjorde den oanmälda utflyttningen ca 0,1 procent av hela befolkningen. Räknat på delpopulationen utländska medborgare utgjorde den oanmälda utflyttningen 1,0 procent för nordiska medborgare och 2,8 procent för medborgare i övriga länder. Under år 2004 gjordes studier med försök att skatta storleken på den oanmälda utflyttningen med hjälp av registerstatistik. En preliminär siffra pekar på att de oanmälda utflyttningarna var minst 0,5 procent i åldersgruppen upp till 65 år.
- Personer som har mycket låga eller ofullständiga inkomst-, bidrags- eller taxeringsuppgifter.

I redovisningen av inkomst- och boendestatistiken används helårshushåll. Helårshushåll utgörs av de personer som var folkbokförda vid såväl årets början som dess slut. Hushållen ska också ha en disponibel inkomst skild från noll för att ingå i redovisningen. Denna avgränsning görs för att minimera den övertäckning som finns.

Undertäckning

Brister i rapporteringen av födslar och invandring resulterar i undertäckning i befolkningsstatistiken. Den undertäckning som förekommer förklaras främst av det glapp i tid som finns mellan urvalsdragning (30/9) och referens tidpunkt (31/12), vilket betyder att vi saknar information om de personer som inte fanns i Registret över totalbefolkningen (RTB) vid urvalstillfället men som tillkommit fram till den 31/12 inkomståret.

Undertäckningen i undersökningen bedöms vara liten.

2.2.3 Mätning

Uppgifter samlas in genom telefonintervjuer och från SCB:s befintliga statistikregister.

Intervju

Intervjuerna genomförs med datorstöd (WINdati) under januari-maj året efter inkomståret. Ett antal frågor, bland annat om boendeform och hushållets sammansättning, avser förhållandet den 31/12 inkomståret, medan merparten av frågorna gäller hela inkomståret. Vissa frågor ställs om alla personer i hushållet. Det innebär att en stor del av frågorna besvaras i en s.k. indirekt intervju.

Felkällor i intervjun kan vara att uppgiftslämnaren missförstår frågorna eller att svaret registreras felaktigt. För att minimera dessa felkällor finns kontroller inbyggda i intervjun. Den största felkällan är minnesfel eftersom de flesta frågor avser förhållanden minst 12 månader bakåt i tiden. För att försöka minska risken för minnesfel finns en kort sammanställning av intervjufrågor i informationsbrevet, vilket ger en möjlighet att förbereda sig på vissa frågor.

Statistikregister

SCB:s befintliga statistikregister svarar inte alltid mot statistikens behov. Ett exempel på detta är hushållets sammansättning i RTB. I ”RTB-familjen” ingår personer som är gifta med varandra (även registrerat partnerskap), barn oavsett ålder samt sammanboende som har gemensamma barn. RTB-familjen kan bestå av maximalt två generationer. För sammanboende par utan gemensamma barn finns inga uppgifter för att skapa korrekta hushåll. Därmed sker en överskattning av andelen ensamboende och ensamstående hushåll. I telefonintervjun finns därför frågor för att fastställa hur hushållet ser ut. För bortfallet används dock uppgifter från RTB.

För att kontrollera kvaliteten på viktiga variabler görs en avstämning mellan olika register. Kvaliteten på uppgifterna i de SCB:s befintliga statistikregister har blivit bättre under senare år.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värden på en eller flera observationsvariabler (registeruppgifter eller intervjufrågor) i en undersökning inte kan inhämtas.

- Saknas alla värden för en person är det frågan om **objektsbortfall**.
- Saknas enbart vissa värden handlar det om **partiellt bortfall**.

Andelen svartsbortfall i HEK2011, %

Avböjde medverkan	19,7
Ej anträffade	19,1
Förhindrad medverkan	2,5
Totalt svartsbortfall	41,3

Svartsbortfallet är oviktat

För att minska snedvridande effekter av bortfallet görs en riktad bortfallsuppföljning. Det primära i bortfallsuppföljningen är att minska effekterna av

bortfallet snarare än att minska bortfallsnivån. Information från SCB:s befintliga statistikregister används som hjälpinformation vid beslut om vilka objekt som ska gå till uppföljningen. De grupper som bidrar mest till bortfallets snedvridande effekt prioriteras i bortfallsuppföljningen.

Kalibrering används för bortfallskompensation i urvalet. Kalibrering används för de flesta estimaten som baseras på de svarande i intervjun. Denna metod bör kraftigt reducera den snedvridande effekt som bortfallet har. Vid redovisning av variabler som finns i SCB:s befintliga statistikregister används uppräknings utan hjälpinformation baserad på hela urvalet.

Partiellt bortfall uppstår när enstaka värden saknas hos ett objekt. Med partiella svar menas ofullständiga intervjuer. Det finns kriterier för hur mycket av intervjun som ska vara genomförd för att intervjun ska räknas som svar. Till skillnad från en enkätundersökning kan respondenten i en telefonundersökning inte hoppa över en fråga för att sedan fortsätta med nästa. I stället får respondenten svara *Vet ej* eller *Vill ej svara*.

2.2.5 *Bearbetning*

Ett omfattande gransknings- och rättningsarbete utförs.

Intervju

I samband med intervjun genomförs kontroller av logiska samband och av rimligheten i värdena. Kontrollerna finns inbyggda i WinDATI, det system som intervjuaren arbetar med vid intervjutillfället.

Även efter avslutad intervju sker ett antal kontroller av intervjumaterialet. Bland annat stäms de insamlade uppgifterna av mot uppgifter från SCB:s befintliga statistikregister, vilket ibland resulterar i ändringar av insamlade uppgifter. Trots detta förekommer fel i materialet. Exempelvis är sysselsättningsnivån under året svår att mäta.

Variabeln socioekonomisk grupp kodas automatiskt under intervjun i WinDATI. 10 procent kan dock inte automatkodas, utan kodas istället manuellt efter intervjun. Felaktig kodning kan förekomma, både i den automatiska och i den manuella.

Statistikregister

Variabler som hämtas från SCB:s befintliga statistikregister håller numera god kvalitet. När uppgifterna kommer till SCB granskas de i olika skeden av bearbetningarna innan de godkänns för inläggning i respektive register.

Granskning av data

Vid skapande av variabler kan fel uppstå. Omfattande kontroller görs där de skapade variablerna bland annat stäms av mot uppgifter från SCB:s befintliga statistikregister.

Framställning av resultat

Punktskattningar och konfidensintervall har beräknats med hjälp av ett av SCB:s

egenutvecklade estimationsprogram, EXTRACT. I bakgrunden av EXTRACT ligger CLAN97 och ETOS för beräkningen av estimatens medelfel. Ytterligare bearbetningar görs i EXCEL för att skapa de tabeller som sedan publiceras på SCB:s webbplats, www.scb.se, se avsnitt 5.1 *Spridningsformer*. I samtliga moment finns risk att fel uppstår.

2.2.6 Modellantaganden

För att kompensera för objektsbortfall har en *kalibreringsestimator* använts, se avsnitt 2.2.1 *Urval* och 2.2.4 *Svarsbortfall*.

Om personerna i bortfallet skiljer sig från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna, kan skattningar som grundar sig på enbart de svarande bli skeva. Om exempelvis de svarande till högre andel bor i hyresrätt än de som inte svarat finns risk för överskattning av antal hushåll boende i hyresrätt. För att försöka reducera eventuella bortfallsskevheter har vikter beräknats med hjälp av kalibrering. Storleken på kvarstående skevheter orsakade av bortfall är svår att mäta.

Efter en sammanvägning av analysen kring de tre kriterierna (se 2.2.1 *Urval*) samt efter kontroll av vikternas fördelning används hjälpvektorn beskriven i tabellen nedan. Uppgifterna i hjälpvektorn för en viss variabel kan vara antal personer med värde på den variabel och/eller totalen för den variabel. I tabellen markeras vilken typ av uppgift som används.

Hjälpvariabel (klasser)	Antal personer	Antal månader	Totalen
Åldersklass (10)	X		
Kön	X		
H-region (9)	X		
Ekonomisk bistånd (f.d. Socialbidrag)	X	X	X
Barnbidrag	X		X
Underhållsstöd	X		X
Föräldrapenning vid födelse	X		X
Föräldrapenning vid tillfällig vård av barn	X		X
Bostadsbidrag	X		X
Bostadstillägg till pensionärer	X		X
Sjukpenning	X		X
Arbetsmarknadsstöd (A-kassa m.m.)	X		X
Studiestöd	X		X
Löneinkomst (5)	X		X
Födelseland (6)	X		
Invandringsår (3)	X		
Hushållstyp/familjetyp (10)	X		

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

För totaler (antal), kvoter (medelvärde, andel), lägesmått (median, deciler och percentiler) och Gini-koefficient redovisas osäkerheten med ett konfidensintervall som bildas av skattningen $\pm$ felmarginalen. Sannolikheten är 95 procent att man med det använda urvals- och skattningsförfarandet erhåller ett intervall som täcker in den sökta storheten.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årlig.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden för boendestatistiken är cirka 12 månader och för inkomstfördelningen cirka 14 månader. Framställningstiden räknas från den 31 december det aktuella inkomståret.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplanen för serien Sveriges officiella statistik. Publiceringsplanen finns utlagd på SCB:s webbplats, www.scb.se.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

För att underlätta jämförelser över tiden redovisas inkomster för olika procentandelar, fraktiler, av hushållen. En vanlig indelning är i decilgrupper, det vill säga tio lika stora grupper sorterade efter stigande inkomst.

Under årens lopp har ett stort antal förändringar skett som påverkar statistikens jämförbarhet över tiden. Bland annat har skattesystemet förändrats två gånger. Den senaste skattereformen 1990/1991 medförde en kraftig försämring av jämförbarheten över tiden. Skattereformen innebar en genomgripande förändring av stora delar av det svenska skattesystemet. Samtidigt innebar den en vidareutveckling av de tendenser som gällt sedan tidigare med ökade inslag av särbeskattning, en ökad vikt för indirekta skatter och betoning av olika basbreddningar. Breddningen av skattebasen gällde både kapitalinkomster och inkomster knutna till förvärvsarbete. De uppgifter som registrerats som inkomster efter skattereformen innehåller därför inkomster som tidigare inte har registrerats. Det kan betecknas som att det förekommer en viss undertäckning för perioden före 1991. Jämförbarheten mellan åren 1975 och 1989 är god vad gäller inkomstmått. Det tidigare centrala inkomstbegreppet ”sammanräknad inkomst” ersattes av ”summerad förvärvs- och kapitalinkomst”. Från år 1991 och framåt är jämförbarheten över tiden god.

För att förbättra jämförbarheten har SCB för åren 1989 och 1990 gjort uppskattningar av skattereformens effekter på inkomstbegreppen. För åren 1989 och 1990 finns förutom de ordinarie uppgifterna också uppgifter beräknade enligt 1991 års skatteregler.

Kosthushåll kan redovisas från och med 1991 års undersökning. För redovisning över en längre tidsperiod, från 1975 och framåt, används i stället begreppet familjeenhet.

Det har gjorts en mindre förändring av definitionen av kosthushåll. Barn som bor lika mycket hos båda sina skilda föräldrar, så kallat växelvis boende, har tidigare räknats till det hushåll där de är folkbokförda. Från och med 2009 års undersökning ingår de däremot i det hushåll som intervjuas (oavsett var de är folkbokförda).

Från och med undersökningen avseende inkomstår 2010 har det s.k. avgiftsavsnittet utgått ur undersökningen. Avsnittet omfattade följande frågeområden: funktionshinder, tandvård, sjukvård, läkemedel för vuxna och barn, hjälpmedel och förbrukningsartiklar, färdtjänst och hemtjänst.

SCB har sedan år 1969 genomfört årliga bostads- och hyresundersökningar (BHU). Omfattningen av undersökningarna har varierat mellan åren. BHU bestod tidigare av två delar; varav den ena, Hushållsdelen, vände sig till hushåll som fick besvara frågor om boendet. Hushållsdelen genomfördes sista gången för undersökningsår 2002. Liknande statistik har sedan undersökningsår 2003 insamlats och redovisats inom ramen för undersökningen Hushållens ekonomi (HEK).

En del begrepp, redovisningsmått och definitioner har ändrats under årens lopp och det finns också skillnader mellan BHU och HEK, vilket påverkar statistikens jämförbarhet över tiden.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Inom undersökningen är jämförbarheten mellan olika grupper med samma målstorhet, exempelvis disponibel inkomst per konsumtionsenhet, god. Däremot kan en viss överskattning göras av andelen ensamboende och ensamstående. Eftersom inkomsterna för dessa grupper oftast är lägre än för andra hushåll kan det innebära att inkomstspridningen överskattas.

Boendeutgiften jämförs för de olika boendeformerna. För att göra jämförbarheten så god som möjligt försöker man skapa en boendeutgift som innehåller motsvarande delar för de olika boendeformerna. Jämförbarheten mellan grupperna får anses som god.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Vid jämförelser med annan statistik kan det finnas skillnader i populationsavgränsning mellan olika typer av individ- och hushållsstatistik. Inkomstbegreppen, till exempel disponibel inkomst, kan också vara definierade på olika sätt.

Inkomster och skatter är en totalräknad undersökning som visar inkomstfördelningen i Sverige. Dess främsta uppgift är att visa inkomstfördelningen mellan personer efter bl.a. ålder, kön och region. Den totalräknade inkomststatistiken och urvalsundersökningen HEK använder i stort sett samma målstorheter men inte samma redovisningsgrupper.

Definitionen av hushåll och olika inkomstbegrepp ser olika ut i olika undersökningar. Olikheterna gör att redovisningsvariabler kan komma att skilja sig åt. *Hushållens utgifter* (HUT) redovisar utgifter för boendet. Innehållet i boendeutgiften skiljer sig något mot HEK:ens utgift. *Undersökningen av levnadsförhållanden* (ULF) redovisar uppgifter om befolkningens boendeförhållanden. Definitioner av variabler kan skilja sig något åt mellan HEK och ULF. Både HUT och ULF har andra mät- och referensperioder än HEK.

Mikrodata från HEK-undersökningen levereras vissa år till Luxemburg income study (LIS). Svårigheterna med de internationella jämförelserna är att både målstorheten, exempelvis disponibel inkomst, och redovisningsgrupperna, exempelvis hushåll, skiljer sig åt mellan olika länder. Det innebär att jämförbarheten mellan länder inte blir särskilt god.

SCB:s mikrosimuleringsmodell FASIT är ett verktyg för att simulera budget- och fördelningseffekter av tänkta regelförändringar i skatte- och bidragssystemen. Delar av HEK utgör basmaterial i FASIT. Redovisningsgrupperna är likvärdiga men målstorheterna kan skilja något och jämförbarheten är därmed inte alltid så god.

B.5 Tillgänglighet och förstälighet

5.1 Spridningsformer

Undersökningen har två redovisningsområden; Inkomstfördelningen samt Boende och boendeutgifter. Statistiken sprids i form av pressmeddelanden och tabeller på SCB:s webbplats, www.scb.se/he0103. Statistiken har tidigare publicerat i statistiska meddelanden; Boende och boendeutgifter publicerades fram till och med inkomstår 2006 (serie BO23) och Inkomstfördelningen till och med inkomstår 2008 (serie HE21).

På webbplatsen finns statistiken i *Statistikdatabasen* (SSD), där tabelluttag kan göras för ett antal variabler. Statistiken sprids även genom *Statistisk årsbok för Sverige*.

Delar av HEK utgör basmaterial i SCB:s mikrosimuleringsmodell FASIT. FASIT är ett verktyg för att simulera budget- och fördelningseffekter av tänkta regelförändringar i t.ex. skatte- och bidragssystemen. Tillgång till FASIT fås genom ett abonnemang.

5.2 Presentation

Statistiken redovisas huvudsakligen som tabeller, text och diagram.

5.3 Dokumentation

HEK är dokumenterad i form av olika beskrivningar över registerinnehåll, variabelinnehåll samt definitioner av begrepp och variabler. Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken (SCBDOK)*. Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/he0103.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på uppdragsbasis specialbearbetningar av undersökningens samtliga årgångar. Efter särskild prövning kan forskare få tillgång till avidentifierade mikrodata för egna bearbetningar. Detsamma gäller också för tillgång till avidentifierade mikrodata i mikrosimuleringsmodellen FASIT.

5.5 Upplysningstjänster

Inkomststatistikens gruppteleson: 019-17 68 50

SCB:s webbplats: www.scb.se, *Hushållens ekonomi*

E-postadress: inkomststat@scb.se